

Factsheet ambtsberichten en samenvatting werkinstructie

1. Rol van het ministerie van Buitenlandse Zaken in de asielketen

Het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) is verantwoordelijk voor het vreemdelingenbeleid. Op verzoek van JenV stelt het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) ambtsberichten op, die informatie verschaffen over herkomstlanden van asielzoekers. Bij het vervaardigen van de ambtsberichten functioneert BZ als onafhankelijk deskundige en wordt ook als zodanig in de rechtspraak erkend.

Binnen BZ is de afdeling Ambtsberichten (AB) verantwoordelijk voor de totstandkoming van landeninformatie in de vorm van ambtsberichten. De afdeling vervaardigt algemene ambtsberichten, thematische ambtsberichten en korte ambtsberichten.

2. Wat is een ambtsbericht

Een ambtsbericht is een neutrale en objectieve beschrijving van de actuele situatie in een bepaald land, voor zover die van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken en voor de besluit- en beleidsvorming over de terugkeer van afgewezen asielzoekers. Een ambtsbericht gaat in op de thema's en vragen die worden gesteld door JenV en is een samenvatting van verkregen feitelijke informatie. Het is geen beleidsstuk en geeft niet de visie van BZ of het beleid jegens een land of regio weer, noch bevat het conclusies ten aanzien van het vreemdelingenbeleid.

In een algemeen ambtsbericht wordt aandacht besteed aan de politieke ontwikkelingen en de veiligheids- en mensenrechtensituatie in het land in kwestie, inclusief de situatie van specifieke of kwetsbare groepen. Ook komen migratieaspecten aan bod zoals de situatie van vluchtelingen en ontheemden en de opvang van vluchtelingen uit het beschreven land, in landen in de regio.

Een ambtsbericht wordt geschreven met twee hoofddoelen:

1. JenV baseert het algemene toelatings- en terugkeerbeleid voor asielzoekers uit het betreffende land mede op het ambtsbericht;
2. De IND gebruikt het ambtsbericht als informatiebron waaraan individuele asielaanvragen worden getoetst.

3. Procedure totstandkoming ambtsbericht

3.1 Vaststelling van de noodzaak van een nieuw ambtsbericht

JenV bepaalt in overleg met BZ voor welke landen een ambtsbericht nodig is. Overwegingen hierbij zijn ontwikkelingen in de herkomstlanden van asielzoekers, ontwikkelingen op het gebied van terugkeer, het aantal mensen uit dat land dat asiel aanvraagt in Nederland en de nog lopende asielaanvragen.

3.2 Totstandkoming Terms of Reference (ToR)

De Terms of Reference bevat de thema's en vragen van JenV en vormt de basis voor het ambtsbericht. Het Team Onderzoek en Expertise Land en Taal (TOELT) van de Directie Specialistische Diensten en Internationale Samenwerking (D SDIS) bij de IND is namens JenV verantwoordelijk voor het opstellen van de Terms of Reference (ToR). Andere organisatieonderdelen van JenV (o.a. Directie Migratiebeleid en IND/SUA) en maatschappelijke organisaties (o.a. Vluchtelingenwerk) krijgen in de regel de gelegenheid input te leveren voor de ToR.

3.3 Informatievergaring en vervaardiging van het concept-ambtsbericht

De onderzoekswerkzaamheden voor een nieuw ambtsbericht beginnen wanneer JenV de ToR indient bij BZ. De opsteller van het ambtsbericht vergaart informatie voor het ambtsbericht middels:

- het raadplegen van openbare rapporten van (inter-)nationale organisaties, ngo's, persberichten, artikelen, handboeken, naslagwerken, wetenschappelijke publicaties, databases en tijdschriften via internet;
- het raadplegen van interne en openbare BZ-rapportages onder andere via het BZ-berichtenverkeer;
- gesprekken met contacten van de landenmedewerkers van de regiodirectie en andere interne experts binnen BZ;
- onderzoek door de post op verzoek van de opsteller van het ambtsbericht;
- eventueel inzet van een deskundige en/of juridisch adviesbureau voor onderzoek naar specifieke (juridische) vragen;
- een dienstreis naar het desbetreffende land en/of relevante buurland(en), indien de situatie in het land dat toelaat. Tijdens de dienstreis spreekt de opsteller van het ambtsbericht op vertrouwelijke basis met relevante en deskundige bronnen zoals VN-organisaties, ambassades van andere westerse landen, internationale en lokale (mensenrechten-) ngo's;
- deelname aan landendagen van EASO en informatie-uitwisseling met EASO-partners;
- contacten met organisaties in Nederland zoals Vluchtelingenwerk Nederland.

De onderzoeksrichtlijnen zoals die zijn neergelegd in de *EU Common Guidelines for Processing CoI* (Country of Origin Information) en de *CoI Report Methodology* van EASO dienen *grosso modo* als methodologisch referentiekader voor het vervaardigen van ambtsberichten.

Alle bronnen worden vermeld in de voetnoten. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen wordt als bijlagen opgenomen. Alle informatie waarop het ambtsbericht is gebaseerd (zoals artikelen, gespreksverslagen e.d.) worden gearchiveerd.

3.4 Interne review en publicatie

Het concept-ambtsbericht wordt voorgelegd aan tenminste één directe collega en aan diverse betrokken afdelingen en posten binnen het Ministerie van BZ. Het wordt door hen voorzien van commentaar en aanvullingen. Het Ministerie van JenV krijgt vervolgens inzage in het concept ambtsbericht en de mogelijkheid om verdiepingsvragen te stellen. Het definitieve ambtsbericht wordt op ambtelijk niveau door de directeur van de betreffende regiodirectie vastgesteld en aangeboden aan het hoofd van de afdeling TOELT van de IND. Tevens wordt het gepubliceerd op de website van de Rijksoverheid ter inzage van overheidsdiensten, vreemdelingen, advocaten en andere geïnteresseerden. Afhankelijk van de behoefte van internationale partners wordt het ambtsbericht vertaald naar het Engels.

Indien het ministerie van JenV daartoe aanleiding ziet, zal het in reactie op het ambtsbericht het Nederlandse vreemdelingenbeleid ten aanzien van het beschreven land wijzigen. Over een dergelijke beleidswijziging wordt de Tweede Kamer middels een beleidsbrief geïnformeerd.

januari 2022